

1.1 MENAJELE NEVOI ȘI RESURSE SPECIFICE, CARACTERISTICI

Economia generală numește participanții la activitatea economică **agenți economici**. Agenții economici cu comportament analog, funcții similare și proveniență a resurselor de același tip formează un **sector instituțional**. **Agentul economic menaje** se referă la cei ce locuiesc împreună și obțin venituri destinate pentru a achiziționa și consuma bunurile de care au nevoie și pentru a economisi. Menajele sunt constituite ca: - familii - uneori doar celibatari, pensionari; - diferite comunități consumatoare (cămine, case de bătrâni); - întreprinderile individuale, care nu se delimitează de gospodăriile în cadrul cărora s-au constituit.

Relațiile menajelor cu alte sectoare instituționale. Menajele furnizează elementele de bază pentru activitatea firmelor (întreprinderilor), dar și pentru stat, înscriindu-se astfel în fluxurile economice. În acest flux între menaje și întreprinderi, menajele, prin faptul că asigură forța de muncă, antrenează obținerea de venituri care pentru firme devin cheltuieli. Totodată, menajele sunt principalul cumpărător de produse oferite de firme, efectuând pentru acestea cheltuieli, care, pentru firme, constituie venituri. În **relația cu statul**, menajele primesc de la stat pensii, ajutoare de șomaj, alocații pentru copii, alocații de sprijin și plătesc guvernului impozite, taxe etc. Menajele joacă un **dublu rol** în cadrul circuitului economic: sunt **furnizor de factori de producție** pentru desfășurarea activității economice și, totodată, **grupul majoritar de cumpărători** din cadrul unei economii.

Tipuri de menaje după criteriul ocupației capului de familie: salariat, liber-profesionist, fermier, mic întreprinzător, proprietar de valori mobiliare și imobiliare, pensionar etc.

NEVOI SPECIFICE MENAJELOR. Nevoile reprezintă ansamblul trebuințelor, cerințelor, preferințelor, așteptărilor de a căror satisfacere depinde existența oamenilor și calitatea acesteia. Caracteristicile generale ale nevoilor se regăsesc și la nivelul menajelor: acestea sunt **dinamice** (se modifică permanent) și **nelimitate** (se multiplică și se diversifică). Criterii de clasificare a menajelor: mărimea veniturilor; sursa veniturilor; tradiții; confort; grad de pregătire.

Factori care influențează modificarea, multiplicarea și diversificarea nevoilor menajelor – după natura lor: - **factori subiectivi** (condiționarea subiectivă aflată sub influența evoluției individului); - **factori obiectivi** (condiționare obiectivă, aflată sub influența de evoluției societății). Nevoile menajelor au și elemente specifice care derivă chiar din specificul de agenți economici ai acestora.

Tipuri de nevoi în cadrul gospodăriilor populației:

după subiectul purtător: a. nevoi personale, individuale, ale membrilor familiilor; b. nevoi ale familiei, ca menaj –nevoi de grup, sociale;

după gradul de complexitate, deosebim următoarele tipuri de nevoi: a. nevoi elementare; b. nevoi superioare, complexe; *Piramida lui Maslow.

Satisfacerea trebuințelor menajelor se realizează prin **consum de bunuri și servicii**. Obținerea bunurilor și serviciilor este rezultatul activităților economice de producție. Activitatea de producție constă în prelucrarea resurselor în scopul transformării, adaptării acestora, astfel încât să satisfacă nevoile.

RESURSELE SPECIFICE MENAJELOR reprezintă ansamblul elementelor utilizate pentru producerea și obținerea bunurilor și serviciilor necesare satisfacerii trebuințelor. Principala caracteristică a resurselor este aceea că ele sunt **limitate**. Resursele specifice menajelor din punctul de vedere al naturii lor sunt resurse umane, materiale, financiare și informaționale.

Resursele umane au un rol hotărâtor în gradul de satisfacere a trebuințelor. Modul în care membrii unei familii se dezvoltă ca persoane sănătoase, educate, cu un anumit nivel de calificare, specializare și cultură, generează o influență majoră asupra evoluției unei gospodării familiale, asupra capacității sale de adaptare la problemele care se ivesc permanent.

Resursele materiale sunt necesare funcționării menajelor în scopul satisfacerii trebuințelor fiecărei persoane și familiei în ansamblul său. Măsura în care o familie dispune de locuință adecvată nevoilor membrilor săi, de amenajări corespunzătoare, de aparatura electrocasnică necesară, de automobil propriu etc. reprezintă câteva dintre criteriile elementare în funcție de care se conturează calitatea vieții de familie și a celei personale.

Resursele financiare ale menajelor sunt reprezentate de venituri, ele pot proveni din mai multe surse.

Resursele informaționale – nivelul cunoștințelor asimilate, existența unor abonamente (la ziare, reviste, televiziune prin cablu), conectarea la mijloacele de comunicare (telefon fix și mobil, e-mail, internet), biblioteca personală și/sau de familie, prezența în spațiul locuit a aparatului necesare informării etc.

Factori de care depinde gradul de bunăstare al unei familii: modul de obținere a resurselor financiare; diversificarea surselor; gradul de existență și asigurare a unei stabilități financiare.

De resursele financiare depinde în bună măsură asigurarea celorlalte resurse necesare.

SPIRITUL GOSPODĂRESC – FORMA SPECIFICĂ A RAȚIONALITĂȚII UTILIZĂRII RESURSELOR.

Resurse ale unei gospodării sunt insuficiente, limitate în comparație cu nevoile gospodăriei respective, care sunt nelimitate. Satisfacerea tuturor nevoilor la un moment dat nu este posibilă. Orice familie își propune o cât mai bună satisfacere a nevoilor fiecărui membru și a nevoilor de ansamblu ale familiei. Pentru aceasta este necesară compararea **rezultatelor activităților economice casnice** (destinate acoperirii nevoilor) cu **eforturile depuse** (resursele/bunurile consumate), astfel încât să se obțină **maximum de efecte cu minimum de efort** în raport cu un anumit obiectiv. Termenul economic de **raționalitate a utilizării resurselor**, la nivelul menajelor, ia forma specifică de „**spirit gospodăresc**”. Spiritul gospodăresc semnifică o astfel de folosire a resurselor specifice de care se dispune, astfel încât să se obțină o cât mai bună satisfacere a nevoilor fiecărui

Concluzii: Nevoile specifice menajelor sunt nelimitate, iar resursele specifice acestora sunt limitate. Ele trebuie corelate astfel încât, cu minimum de resurse consumate, să se obțină o cât mai bună satisfacere a nevoilor. Astfel, problema fundamentală a economiei, raționalitatea, eficiența, se reformulează și la nivelul menajelor.

1. Alegeți două menaje diferite, cunoscute vouă (familii vecine, înrudite, ale prietenilor etc.) și comparați-le din punctul de vedere al nevoilor și resurselor specifice. Prezentați asemănările și deosebirile dintre acestea.
2. Elaborați un exemplu concret de piramidă a nevoilor unui menaj care să pună în evidență precizările lui Maslow asupra corelațiilor existente între diferitele tipuri de nevoi și modul în care acestea sunt satisfăcute.